

INTEGRALNA
ZELENA
SLOVENIJA®

Dr. Darja Piciga, Državlјanska pobuda za Integralno zeleno Slovenijo:

***Kako pristop integralnih svetov
in integralno zeleno razmišljanje prežemata
načrtovanje in delovanje za trajnostni razvoj
v Sloveniji in Evropi***

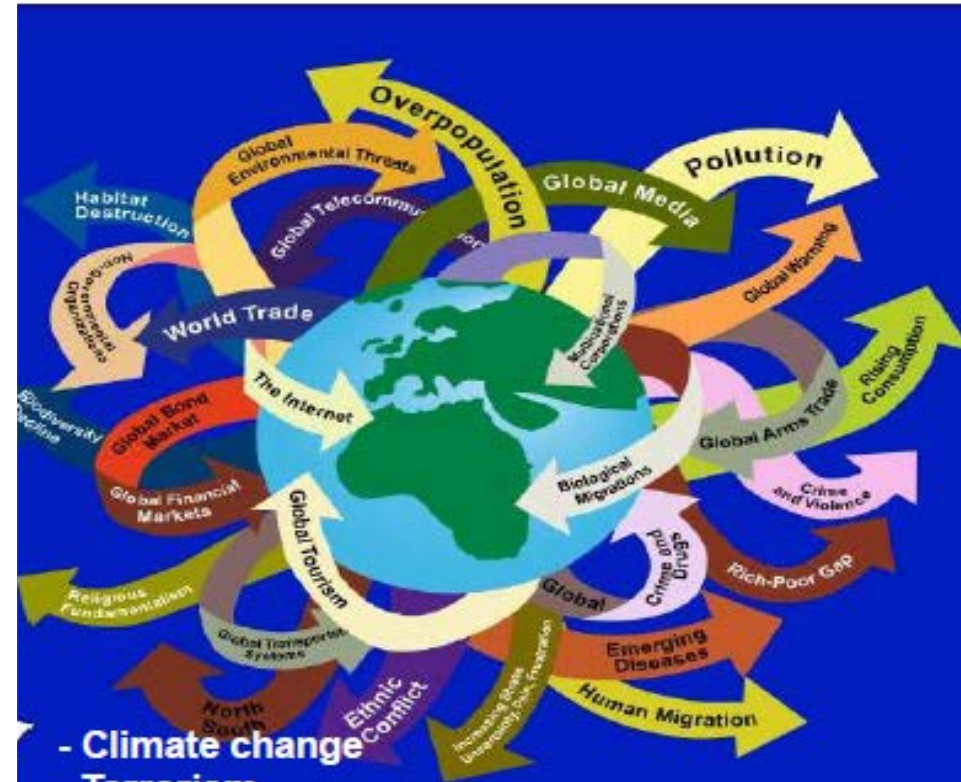
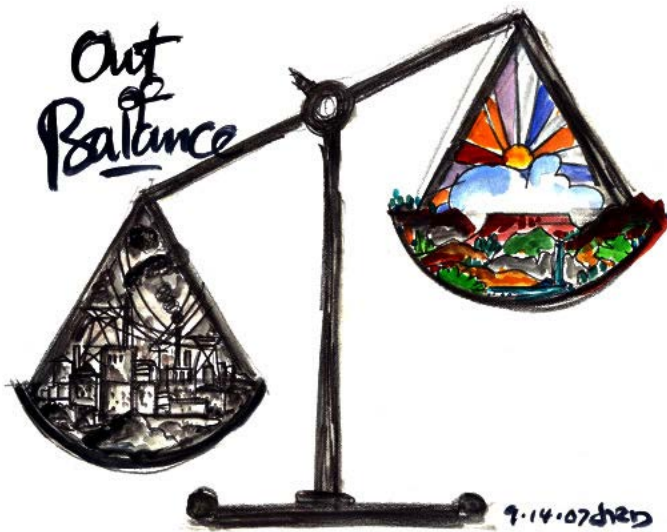
**4. mednarodna konferenca
INTEGRALNO ZELENO GOSPODARSTVO ZA BOLJŠI SVET – IGE2018**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

RaSu
Razvojna agencija Savinjske regije d.o.o.

GLOBAL CHALLENGES

- Climate change
- Terrorism
- Economic globalization
- Changes in working life
- Immigration
- Polarisation of the society
- Financial crises
- Revolutions, wars
- etc

Our world is so confusing

**This map
is not
working!**

- Climate change
- Terrorism
- Economic globalization
- Changes in working life
- Immigration
- Polarisation of the society
- Financial crises
- Revolutions, wars
- etc

SPREMENIMO SVET: AGENDA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ DO LETA 2030

Sprejeta na vrhu ZN 9/2015, velja od 1/2016, 193 držav.

17 ciljev trajnostnega razvoja, 169 podciljev: univerzalni (za vse države), povezani in neločljivi; **ravnotežje** gospodarske, socialne in okoljske razsežnosti.

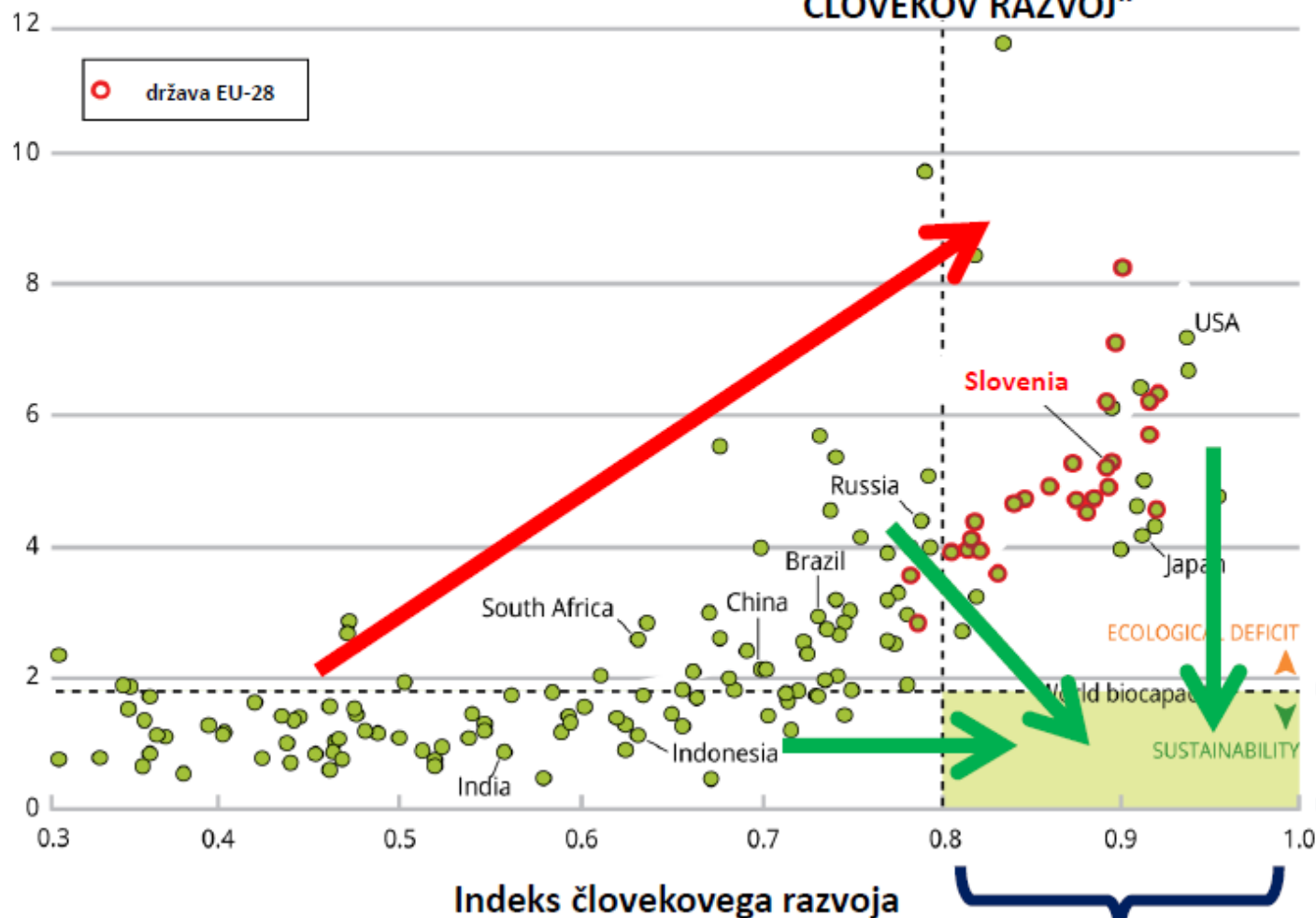
Spremljanje na letni ravni: **High Level Political Forum on SD (HLPF)**

http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika_in_mednarodno_pravo/mednarodno_razvojno_sodelovanje_in_humanitarna_pomoc/politike_mrs/cilji_trajnostnega_razvoja/

DVOJNI IZZIV: Dobro živeti ... znotraj okoljskih meja našega planeta.

Okoljski odtis

(hektari na osebo na leto)

Legenda:

Ecological deficit =
okoljski primanjkljaj

World biocapacity =
svetovna biološka
zmogljivost

Sustainability =
trajnostnost

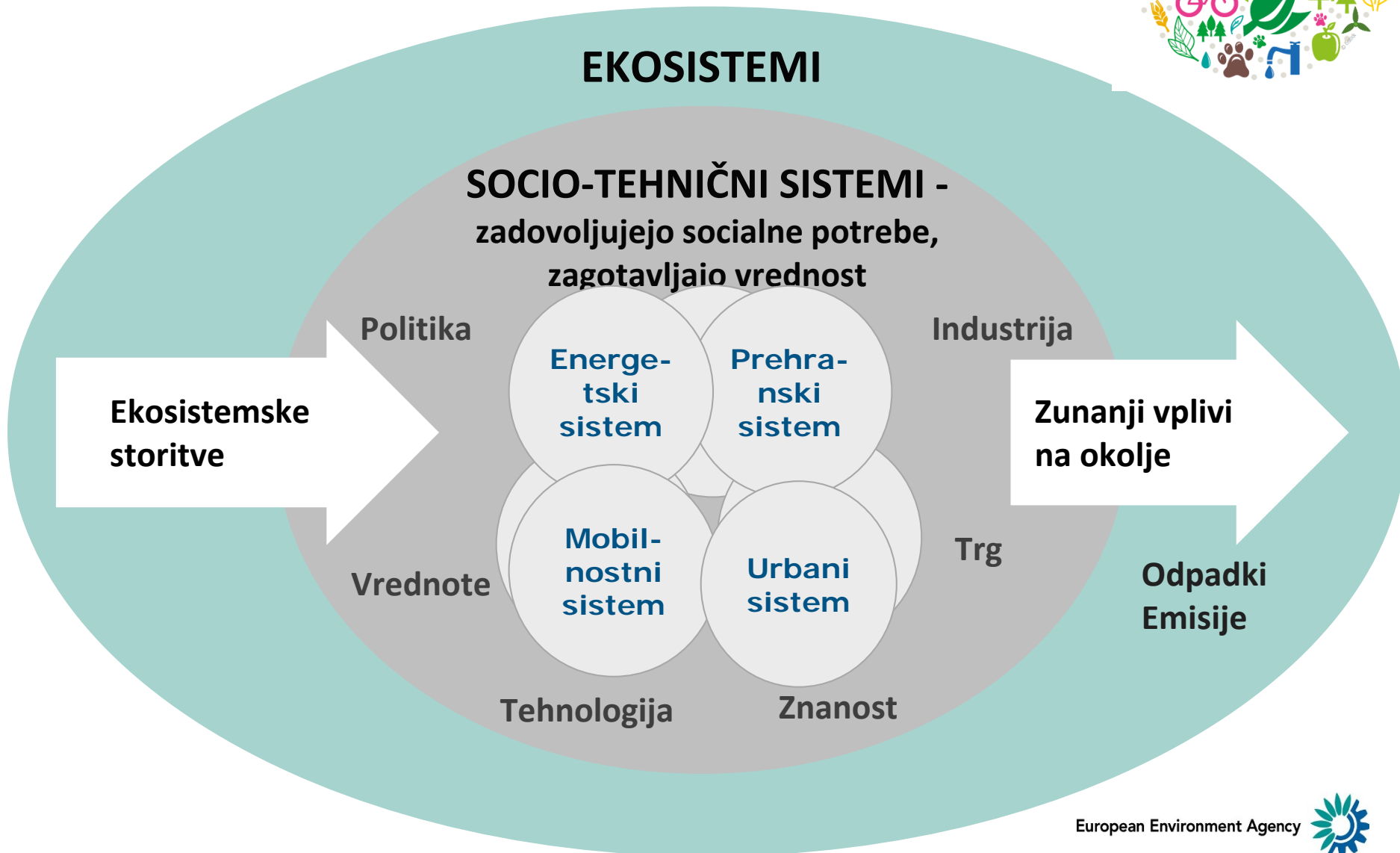
Znotraj
okoljskih
meja

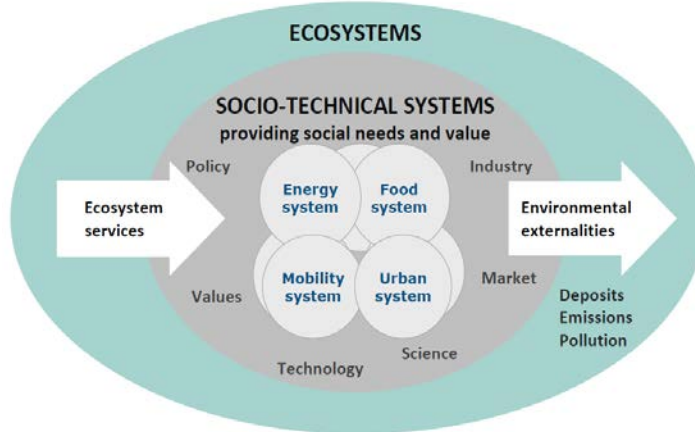
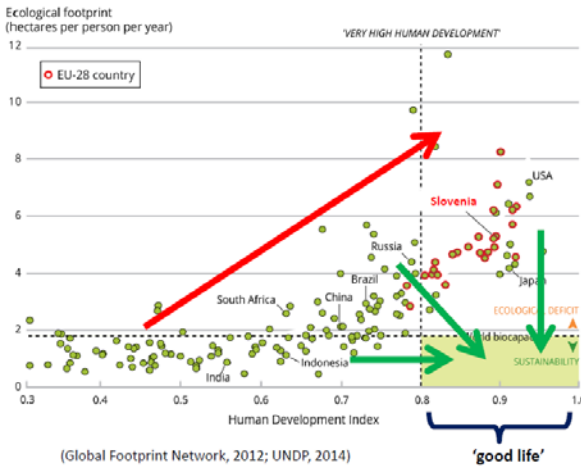
(Global Footprint Network, 2012; UNDP, 2014)

„Dobro živeti“

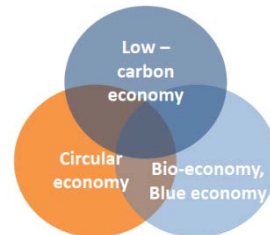
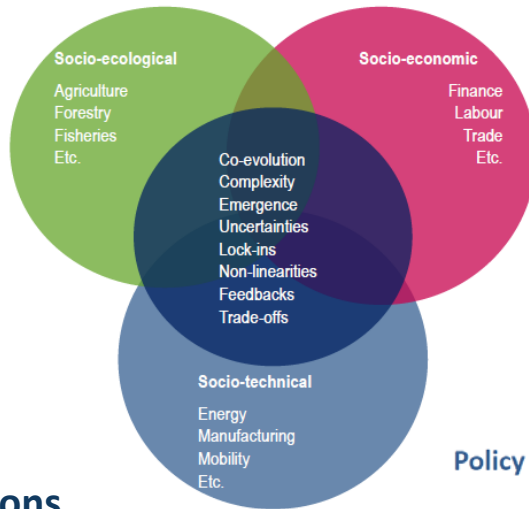
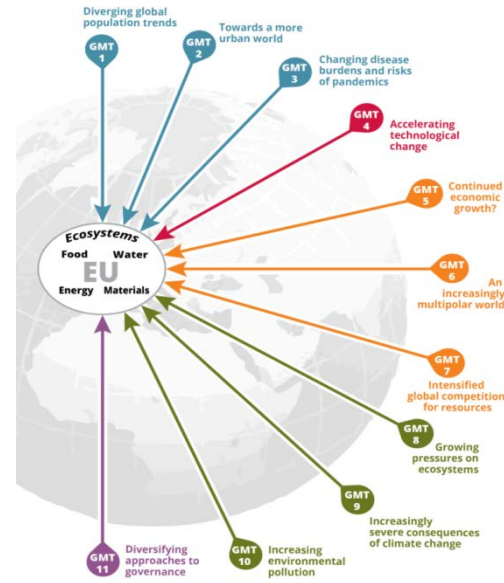
SLIKA: Ekosistemski model razvoja (EEA)

Živeti dobro, znotraj okoljskih omejitev

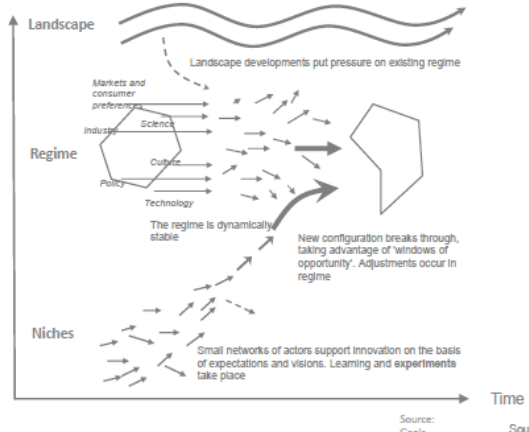

11 GLOBAL MEGATRENDS:

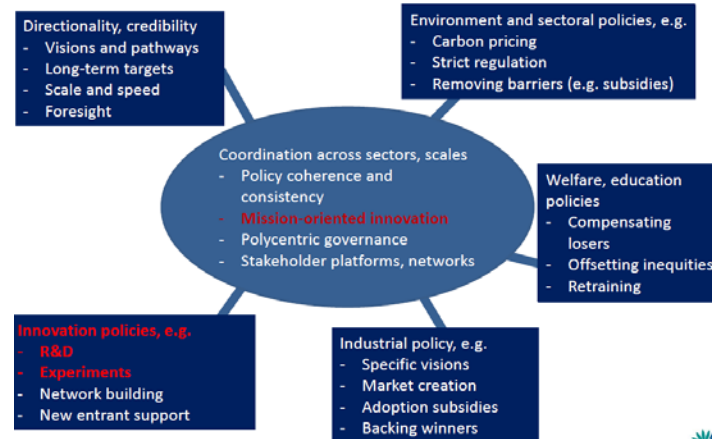
Transitions multilayer concept

Transitions knowledge base

Policy mixes for systemic change

Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta

Sedmi okoljski akcijski program – splošni okoljski akcijski program Unije do leta 2020

Evropski parlament in Svet Evropske unije, november 2013

UKREPANJE NA TREH KLJUČNIH PODROČJIH:

1. varstvo naravnega kapitala, ki je osnova gospodarske uspešnosti in blaginje ljudi;
2. spodbujanje nizkoogljičnega, z viri gospodarnega gospodarskega in družbenega razvoja;
3. varstvo zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi, ki so posledica stanja okolja.

VIZIJA: Zdravo naravno in bivalno okolje v Sloveniji in izven nje omogoča kakovostno življenje sedanjim in prihodnjim generacijam.

PREDNOSTNE STRATEŠKE USMERITVE DO LETA 2030:

1. varovati, ohranjati in izboljševati naravni kapital Slovenije,
2. zagotoviti prehod v nizkoogljično družbo, ki učinkovito ravna z viri,
3. varovati prebivalce pred tveganji, ki so povezana z okoljem.

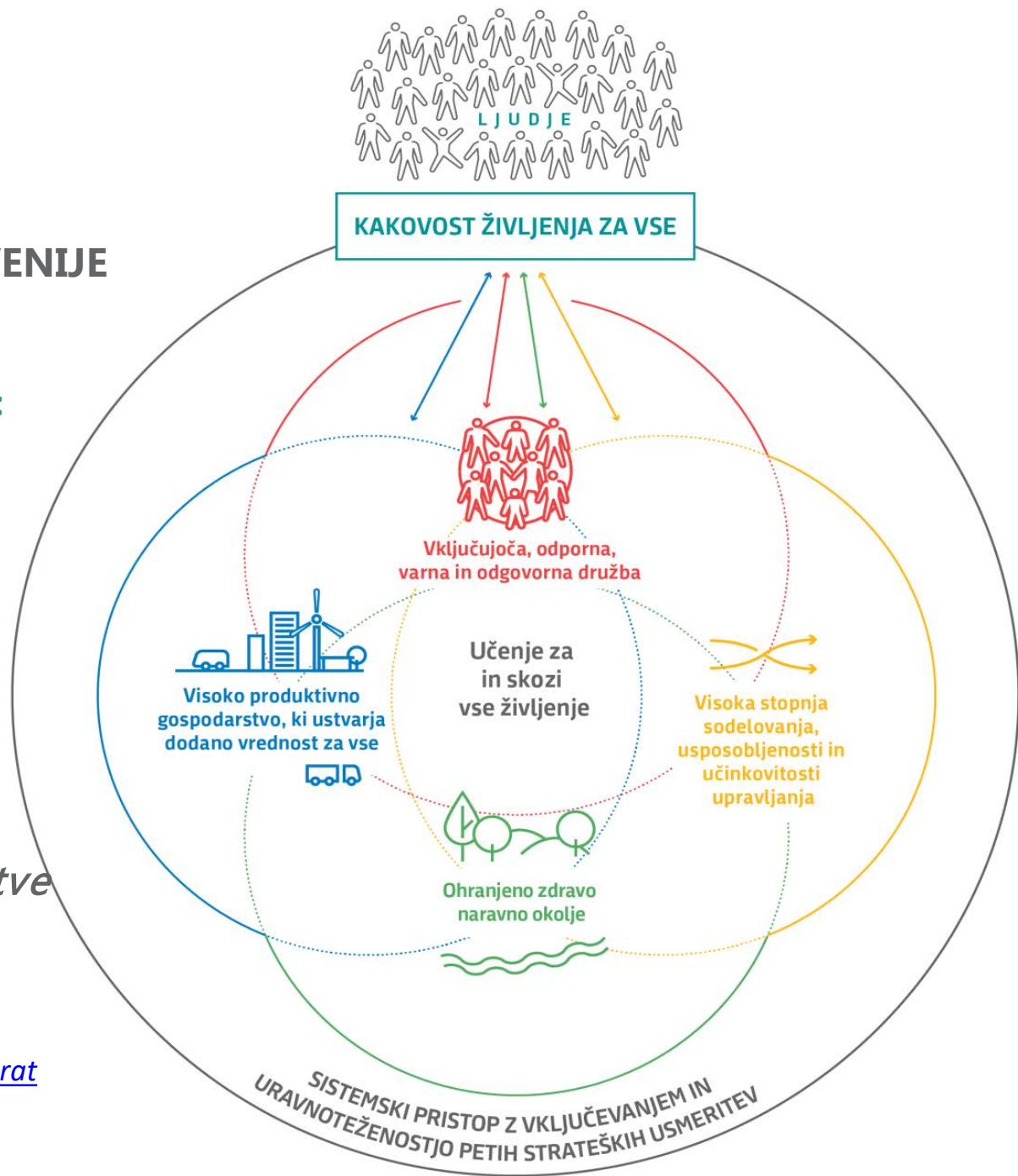

STRATEGIJA RAZVOJA SLOVENIJE 2030

Ohranjeno zdravo naravno okolje:
ena od petih
STRATEŠKIH USMERITEV

*Slika 5: Osrednji cilj in
strateške usmeritve*

http://www.vlada.si teme in projekti/strategija_razvoja_slovenije_2030/

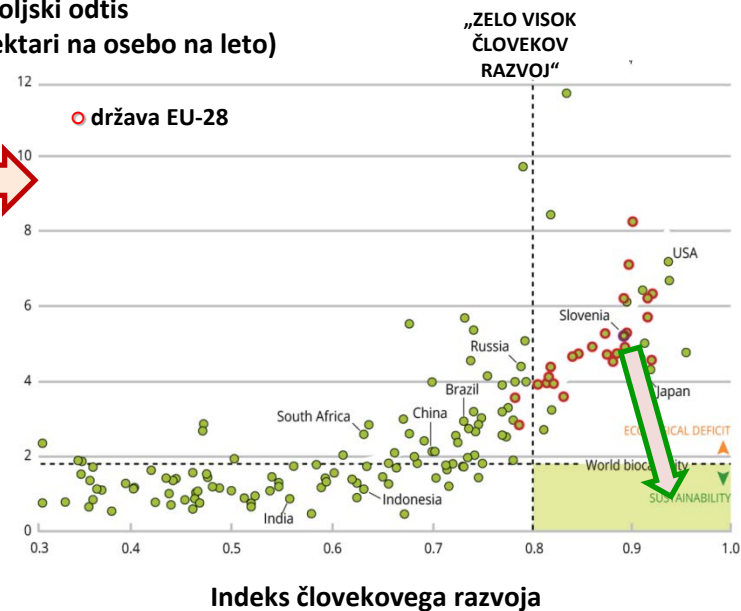
STRATEGIJA RAZVOJA SLOVENIJE

2030: TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE

NARAVNIH VIROV

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost za leto 2030	Povprečje EU
Kmetijska zemljišča v uporabi, delež v skupni površini	Eurostat	23,7 % (2016)	> 24 %	40 % (2013)
Kakovost vodotokov – biokemijska potreba po kisiku v rekah	ARSO, EEA	1,05 mg O ₂ /l (2015)	< 1 mg O ₂ /l	2,19 mg O ₂ /l (2012)
Ekološki odtis (- 20 %)	GFN	4,7 gha/osebo (2013)	3,8 gha/osebo	4,9 gha/osebo (2013)

Okoljski odtis (hektari na osebo na leto)

CILJ 8: NIZKOOGLJIČNO KROŽNO GOSPODARSTVO

Kazalnik	Vir	Izhodiščna vrednost	Ciljna vrednost za leto 2030	Povprečje EU
Snovna produktivnost	Eurostat	1,79 SKM/kg (2015)	3,5 SKM/kg	2,19 SKM/kg (2015)
Delež obnovljivih virov v končni rabi energije	Eurostat	22 % (2015)	27 %	16,7 % (2015)
Emisijska produktivnost (BDP/izpusti toplogrednih plinov)	Eurostat, ARSO	2,9 SKM/kg CO ₂ ustreznik (2015)	Povprečje EU v letu 2030	3,3 SKM/kg CO ₂ ustreznik (2015)

Ekološki (okoljski) odtis tudi krovni kazalnik v NPVO 2030, s ciljem znižanja za 20 %.

Vloga inovacij za trajnostne prehode: sistemski pogled na ravni EU

Anita Pirc Velkavrh, Head of Foresight and sustainability, European Environment Agency (EEA)

Cilja EU do 2050 „Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta“ ne bomo dosegli

- razen če v temeljih spremenimo sisteme, ki zadovoljujejo potrebe družbe, z globokimi spremembami v prevladujočih strukturah, praksah, tehnologijah, politikah, življenjskih stilih, mišljenju.

Potrebni so trajnostni prehodi naših sistemov proizvodnje in potrošnje

- sistemov (energija, mobilnost, hrana), ki so globinski vzrok okoljskih in podnebnih pritiskov.

Potrebujemo paradigatski premik v razvoju znanja in upravljanja, v inovacijah in vizijah

- EEA razvija kompleksno bazo znanja

Okoljski trendi in kaj lahko pričakujemo - EU

Preglednica P.1 Okvirni pregled okoljskih trendov

	Trendi za obdobje 5-10 let	Napovedi za obdobje 20 let in več
Varstvo, ohranjanje in izboljševanje naravnega kapitala		
Biotska raznovrstnost kopnega in celinskih voda		
Raba zemljišč in funkcije tal		
Ekološko stanje voda		
Kakovost vode in obremenjenost s hranili		
Onesnaženost zraka in njeni vplivi na ekosisteme		
Biotska raznovrstnost morij in obalnih območij		
Vplivi podnebnih sprememb na ekosisteme		
Učinkovita raba virov in nizkoogljično gospodarstvo		
Učinkovita raba snovi in raba virov		
Ravnanje z odpadki		
Izpusti toplogrednih plinov in blaženje podnebnih sprememb		
Poraba energije in raba fosilnih goriv		
Potrebe po prometu in s tem povezani vplivi na okolje		
Industrijsko onesnaževanje zraka, tal in vode		
Raba vode in pomanjkanje vode		

EVROPSKO OKOLJE
STANJE IN NAPOVEDI 2015

STRNJENO POROČILO

SOER 2015. V slovenščini:
<https://www.eea.europa.eu/soer-2015/synthesis/evropsko-okolje-stanje-in-napovedi>

Okvirna ocena trendov in obetov

	Prevladuje slabšanje stanja
	Mešana slika
	Prevladuje izboljševanje stanja

Varovanje pred okoljskimi tveganji za zdravje

Onesnaženost vode in s tem povezani škodljivi vplivi na zdravje ljudi		
Onesnaženost zraka in s tem povezani škodljivi vplivi na zdravje ljudi		
Obremenjenost s hrupom (zlasti na urbanih območjih)		Ni podatkov
Urbani sistemi in kakovost življenja		
Podnebne spremembe in z njimi povezani škodljivi vplivi na zdravje ljudi		
Kemikalije in z njimi povezani škodljivi vplivi na zdravje ljudi		

Okvirna ocena trendov in obetov	
	Prevladuje slabšanje stanja
	Mešana slika
	Prevladuje izboljševanje stanja

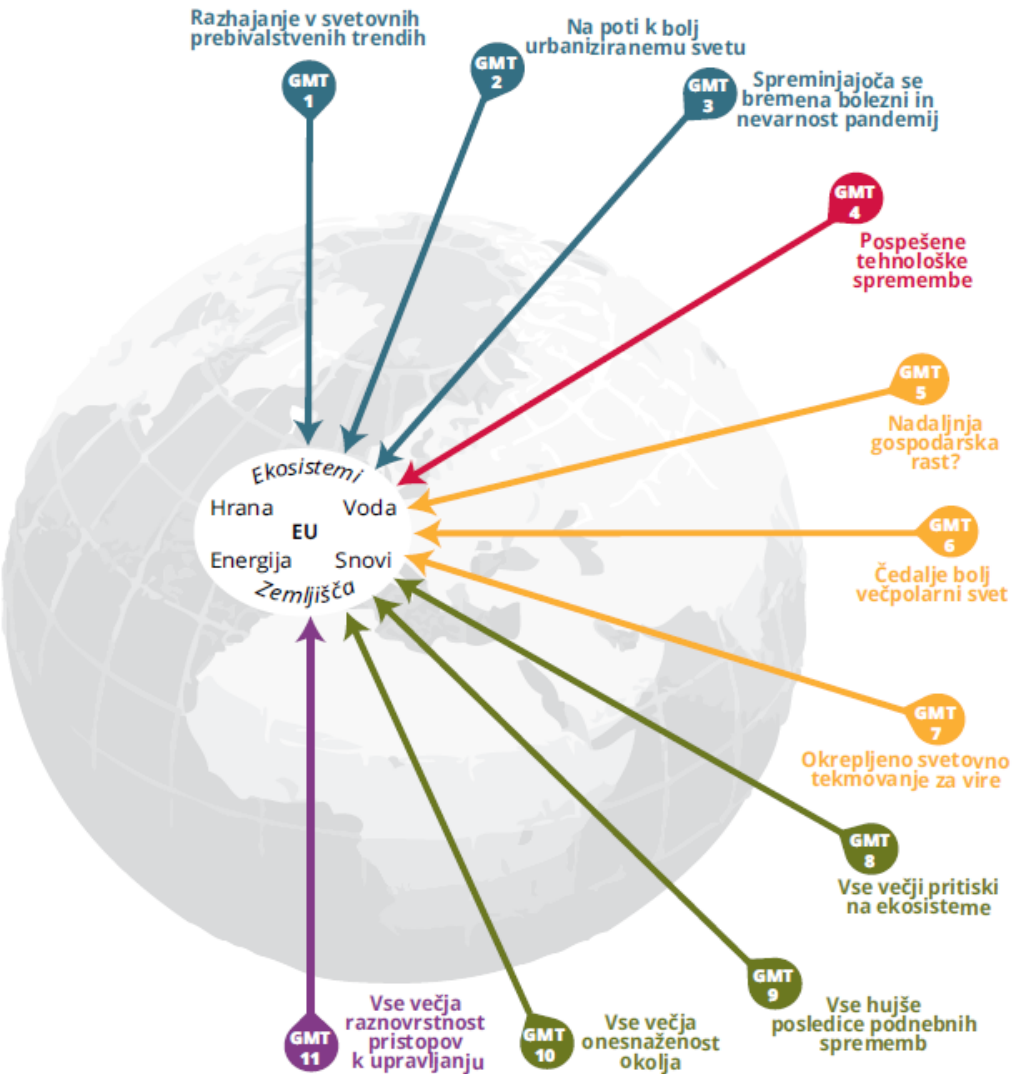
- **Do sedaj: Pomembni napredki EU na področju okolja.**
 - **Dolgoročne napovedi manj ugodne!**

ZAKAJ ?

- 1. Systemske značilnosti okoljskih izzivov**
- 2. Soodvisnost z globalnimi razvojnimi trendi**

Globalni megatrend (GMT) v osnovi pomeni veliko družbeno, ekonomsko, politično ali tehnološko spremembo, ki se formira počasi. Ko se udejadi, vpliva na veliko število aktivnosti, procesov in tudi na našo percepcijo dojemanja pojavov, tako na ravni vlad kot družbe. Njen vpliv je dolgoročen, traja več desetletij.

Slika 2.2 Globalni megatrendi, analizirani v poročilu SOER 2015

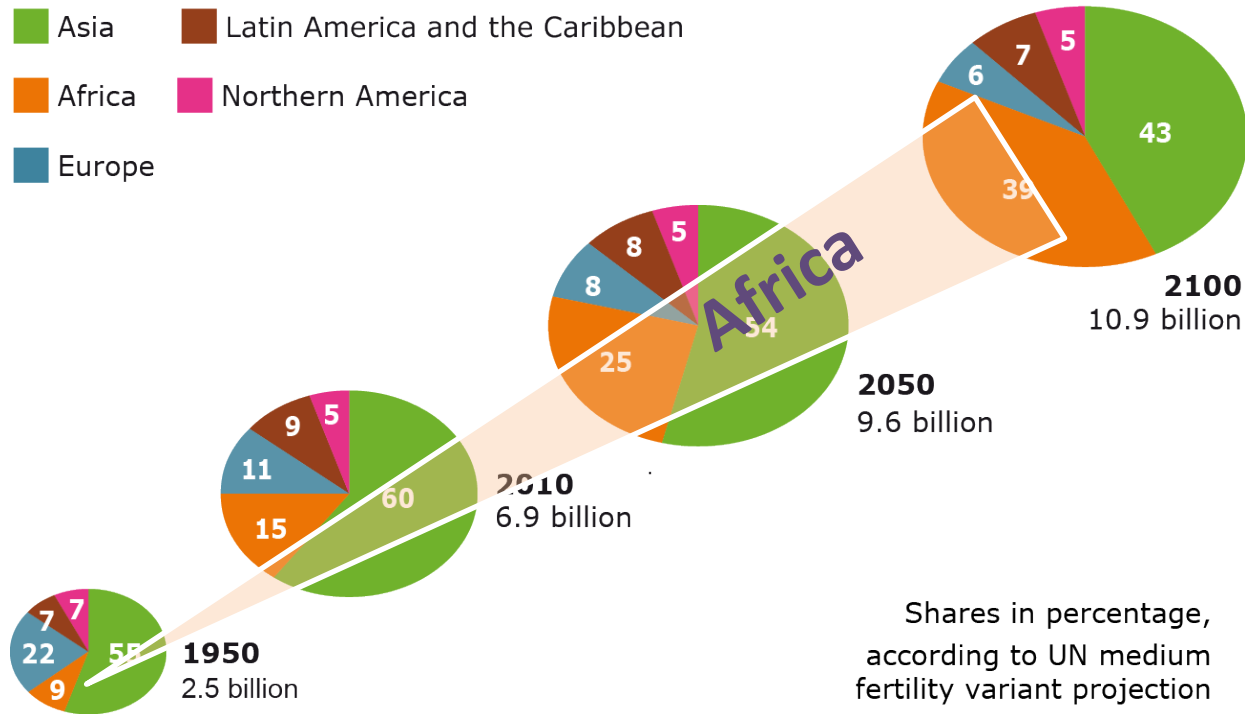

- 1. Sistemske značilnosti okoljskih izzivov**
- 2. Soodvisnost z globalnimi razvojnimi trendi**

↓
ZELENO GOSPODARSTVO
AGENDE EU ZA PREHODE V:

GMT 1 Razhajanje v svetovnih prebivalstvenih trendih: od 60. let prejšnjega stoletja se je svetovno prebivalstvo podvojilo na sedanjih sedem milijard in naj bi raslo tudi v prihodnje, čeprav se v razvitih državah prebivalstvo stara in ponekod upada. Nasprotno pa se prebivalstvo najmanj razvitih držav hitro povečuje. **AFRIKA !**

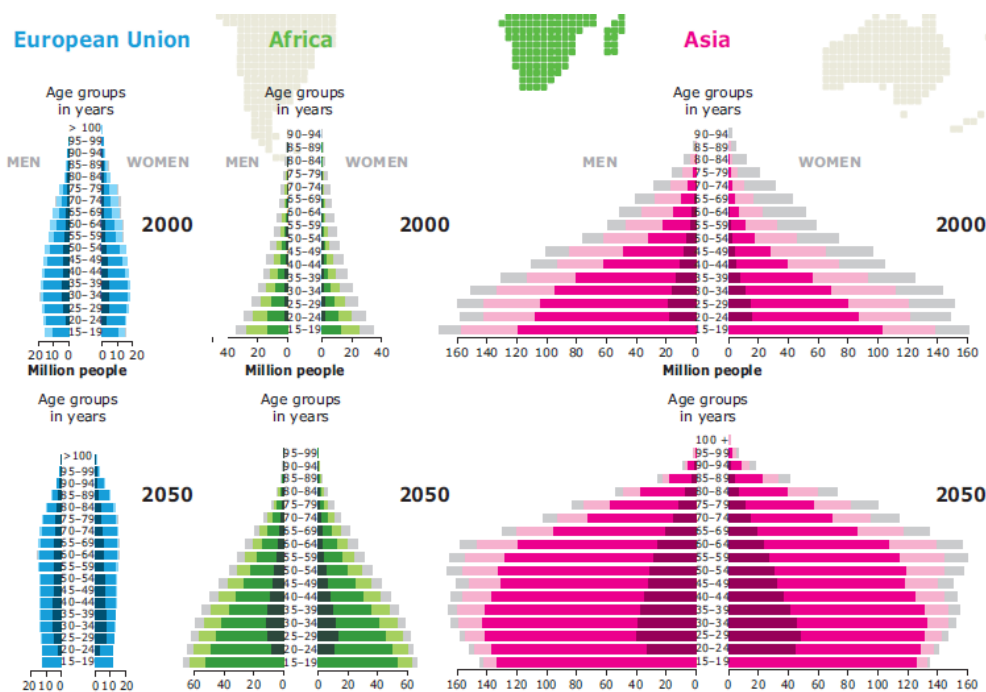
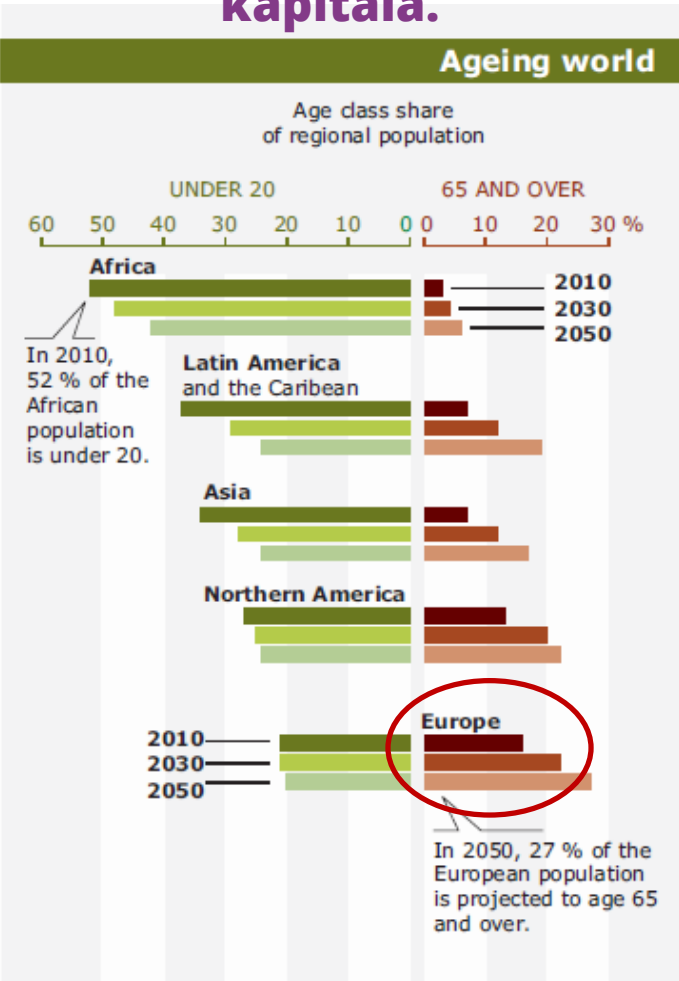

Neenakomeren razvoj bo tudi gonilna sila naraščajoče revscine. V Evropi (in po svetu) se bodo povečale migracije.

Anita Pirc Velkavrh, EEA. Predstavitev za dogodek Globalni megatrendi, okolje v Sloveniji in trajnostni razvoj. MOP, Ljubljana, 5. junij 2017. Predstavila dr. Lidija Globevnik.
[\(http://www.mop.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/archive/2017/6/browse/3/select/spo_rocilo_za_javnost/article/12447/7625/\)](http://www.mop.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/archive/2017/6/browse/3/select/spo_rocilo_za_javnost/article/12447/7625/)

GMT 1 Razhajanje v svetovnih prebivalstvenih trendih:

Staranje (razviti) in premik v bogastvu človeškega kapitala.

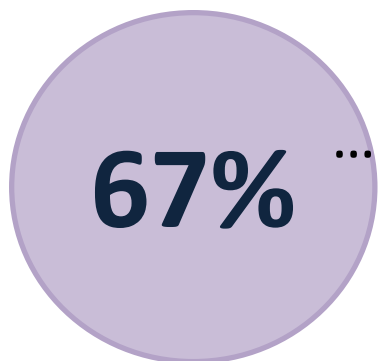

Note: Please note that children under 15 are not represented on the age pyramids.

Izobraževanje ! Azija.

GMT2 Na poti k bolj urbanemu svetu:

Danes približno polovica svetovnega prebivalstva živi na urbanih območjih, ta delež pa naj bi se do leta 2050 povečal na dve tretjini. Nadaljnja urbanizacija lahko ob ustreznih naložbah spodbudi inovativno reševanje okoljskih težav, lahko pa prinese tudi povečano rabo virov in onesnaževanje.

... svetovnega prebivalstva bo živel v mestih (do 2050).

... rast srednjega razreda v Aziji s hitro rastjo potrošnje.

ila.

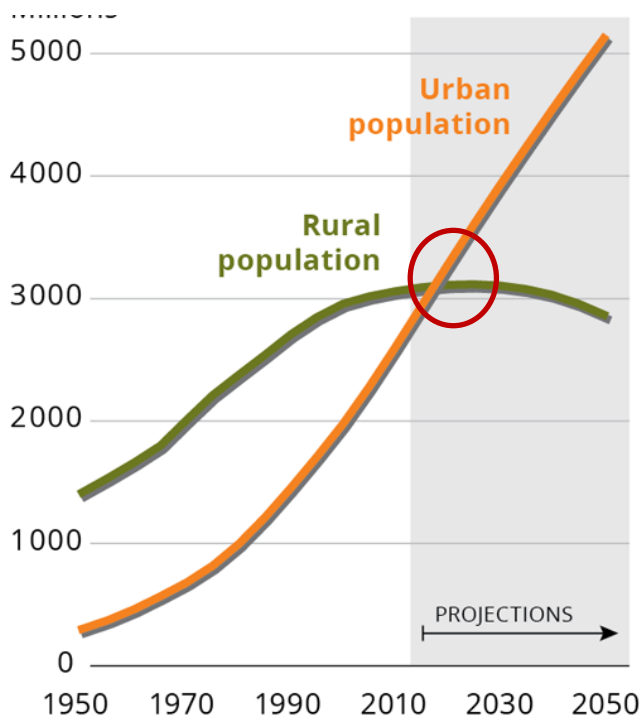
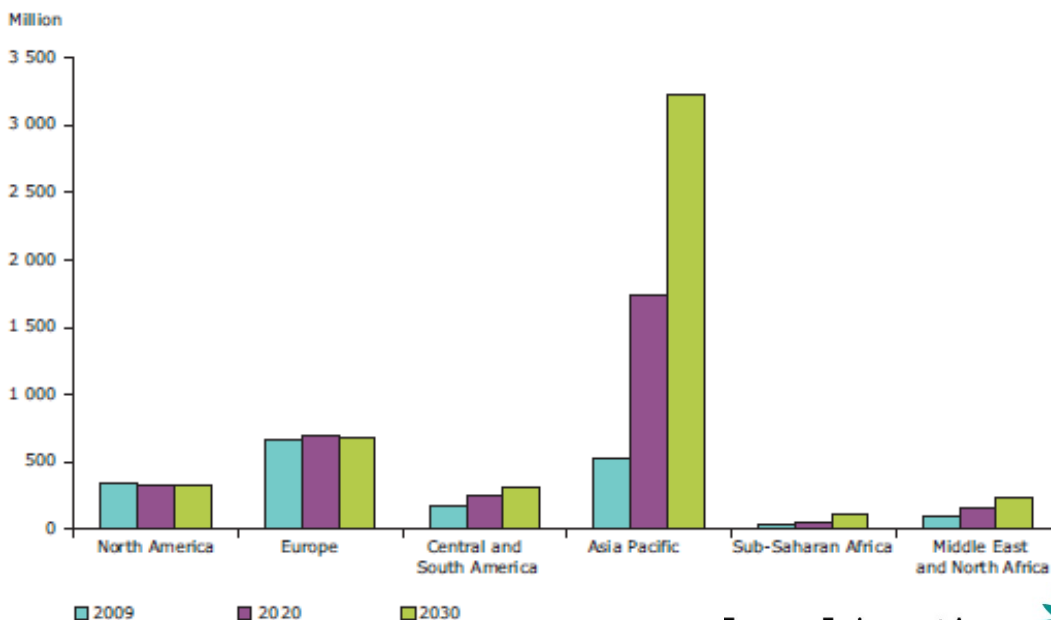

Figure 6.3 Middle class population by world regions, 2009, 2020 and 2030

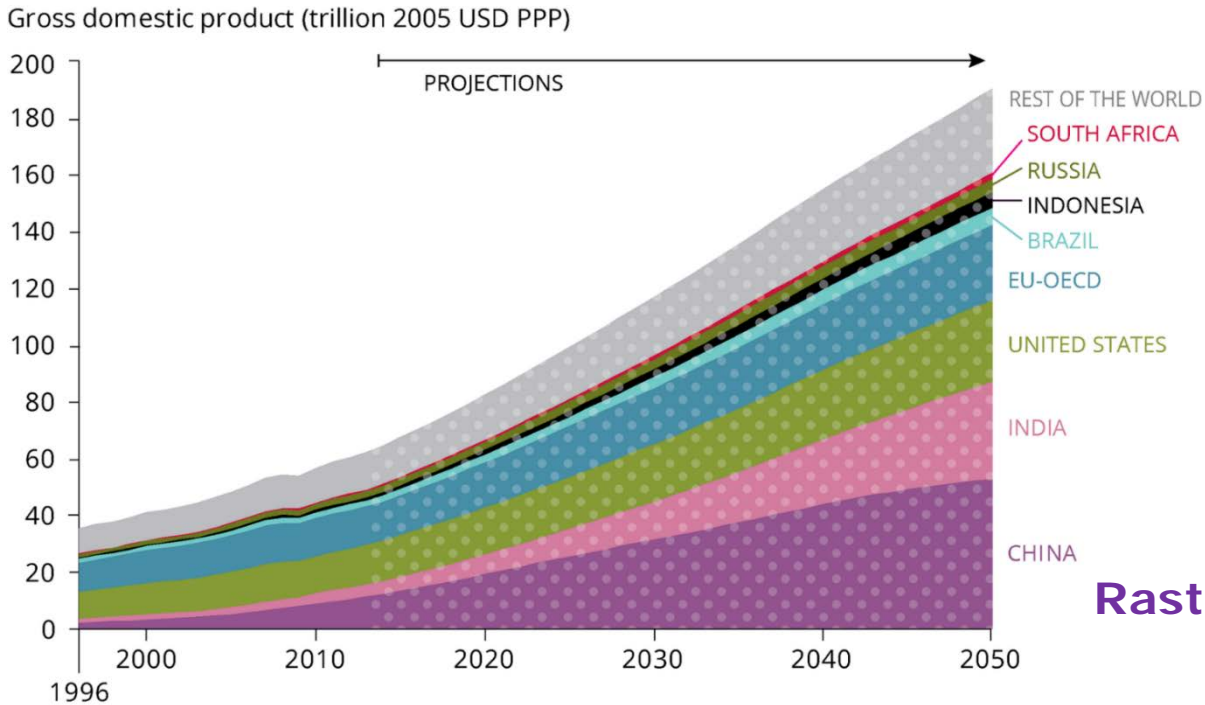
Source: Kharas, 2010.

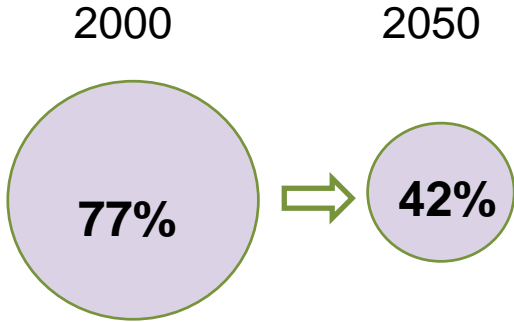
GMT 5: Nadaljnja gospodarska rast? GMT 6: Čedalje bolj večpolarni svet

V obdobju 2010-2050
naj bi se globalni BDP
povečal za ...

300%

Shrink of OECD share of global GDP

Rast srednjega potrošniškega razreda v Aziji

GMT 9 Vse hujše posledice podnebnih sprememb:

Segrevanje podnebnega sistema je nedvoumno dejstvo in mnoge od sprememb, ki jih opažamo od 50. let preteklega stoletja, so brez primere v zadnjih desetletjih ali celo tisočletjih.

Medtem ko se podnebne spremembe nadaljujejo, je pričakovati, da bodo hudo prizadele ekosisteme in človeško družbo (med drugim bodo vplivale na zanesljivost oskrbe s hrano, pogostost suš in ekstremnost vremenskih pojavov).

Povezan je z drugimi GMT, ki predstavljajo gonilne sile podnebnih spremembe (prebivalstvo, urbanizacija, tehnološke spremembe...), kakor je tudi sam po sebi ta GMT gonilna sila prihodnjih okoljskih sprememb. Ti spiralni povratni mehanizmi dodajajo k zapletenosti problemov in stopnjujejo njihove učinke na okolje in družbo.

Vplivi so stresni za ekosisteme, zmanjšujejo njihovo odpornost proti drugim pritiskom

Tudi če bi izpuste toplogrednih plinov danes ustavili, bi se podnebne spremembe nadaljevala še veliko desetletij - zaradi preteklih izpustov in inercije podnebnega sistema (IPCC 2013).

Na splošno je **sposobnost prilagajanja Evrope relativno visoka**, vendar obstajajo **občutne razlike** med različnimi deli Evrope glede vplivov, ki jim bodo izpostavljeni in njihove sposobnosti prilagajanja.

Morja – zakisljevanje

Obale – erozija in dvig morske gladine

Pretoki rek - manjši, intenzivnost suš, višje T vode

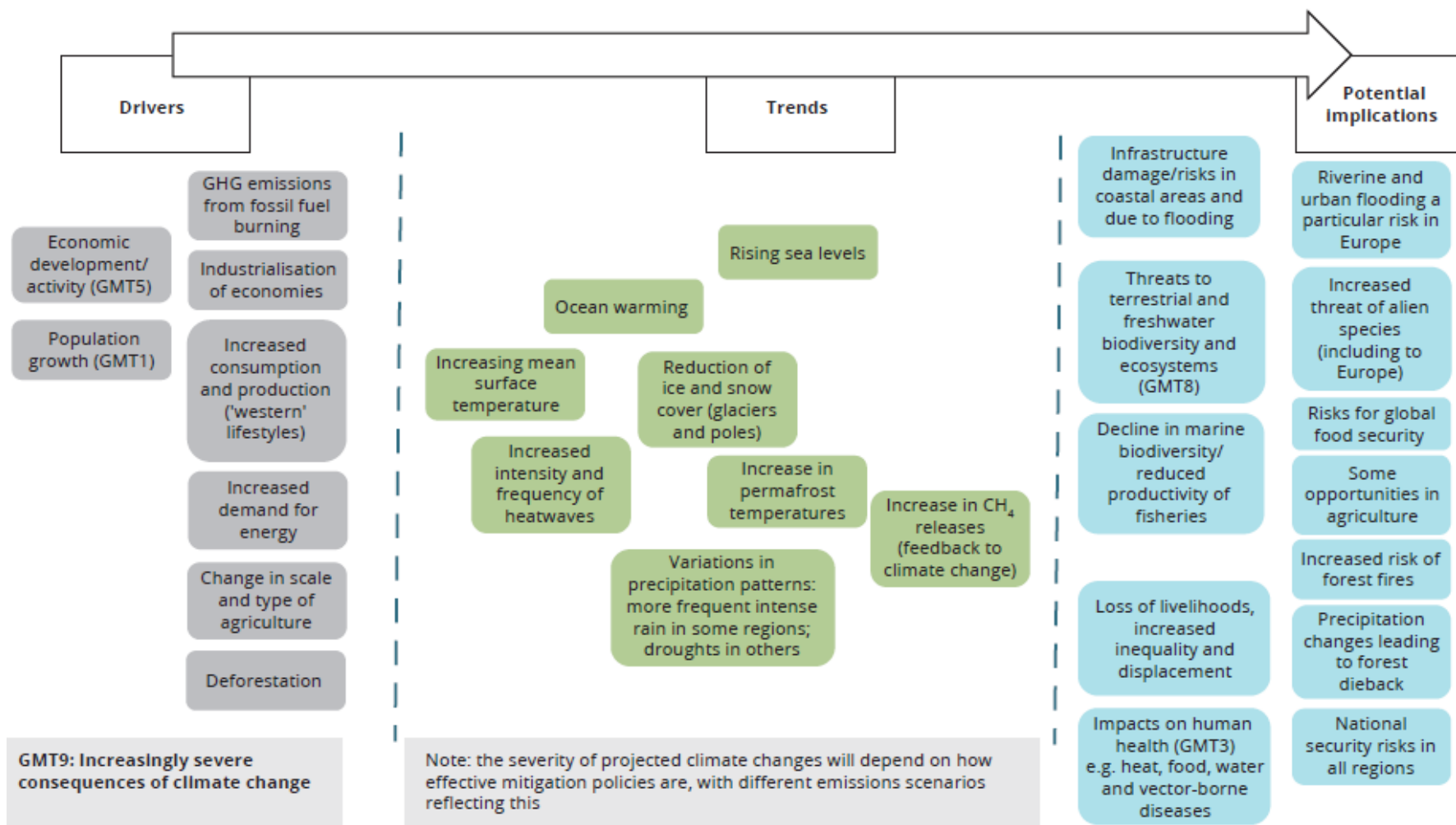
Tujerodne vrste

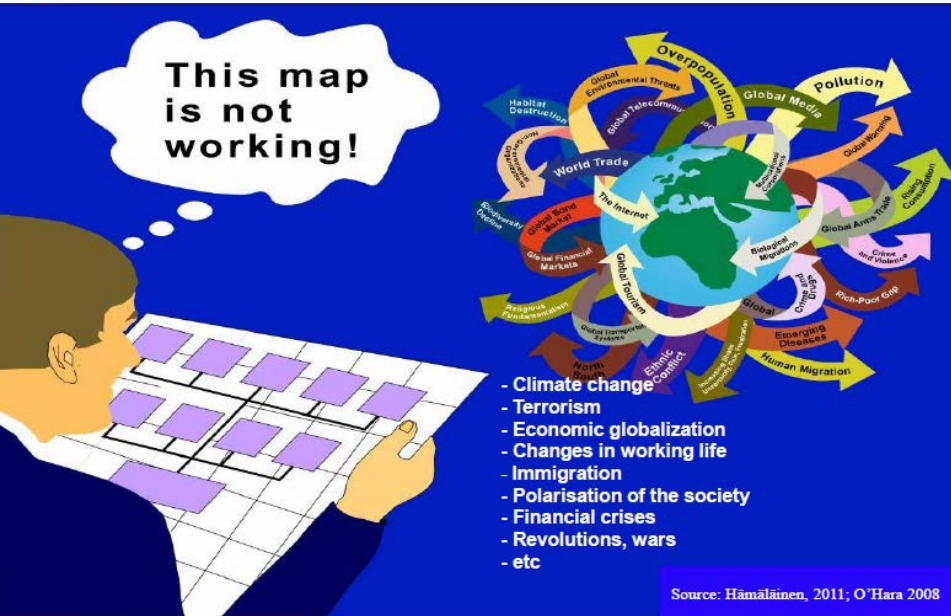
Kmetijstvo: spremenjene fenološke razmere za poljščine, spremenjen obseg in razporeditev poljščin. Spremenjeni donosi. Povečana potreba po namakanju

Gore v Sredozemlju: okrnjene ekosistemske storitve

GMT 9 Vse hujše posledice podnebnih sprememb: GONILA – TRENDI – MOŽNI VPLIVI

»There is nothing so practical as a good theory«

Kurt Lewin

INTEGRAL WORLDS

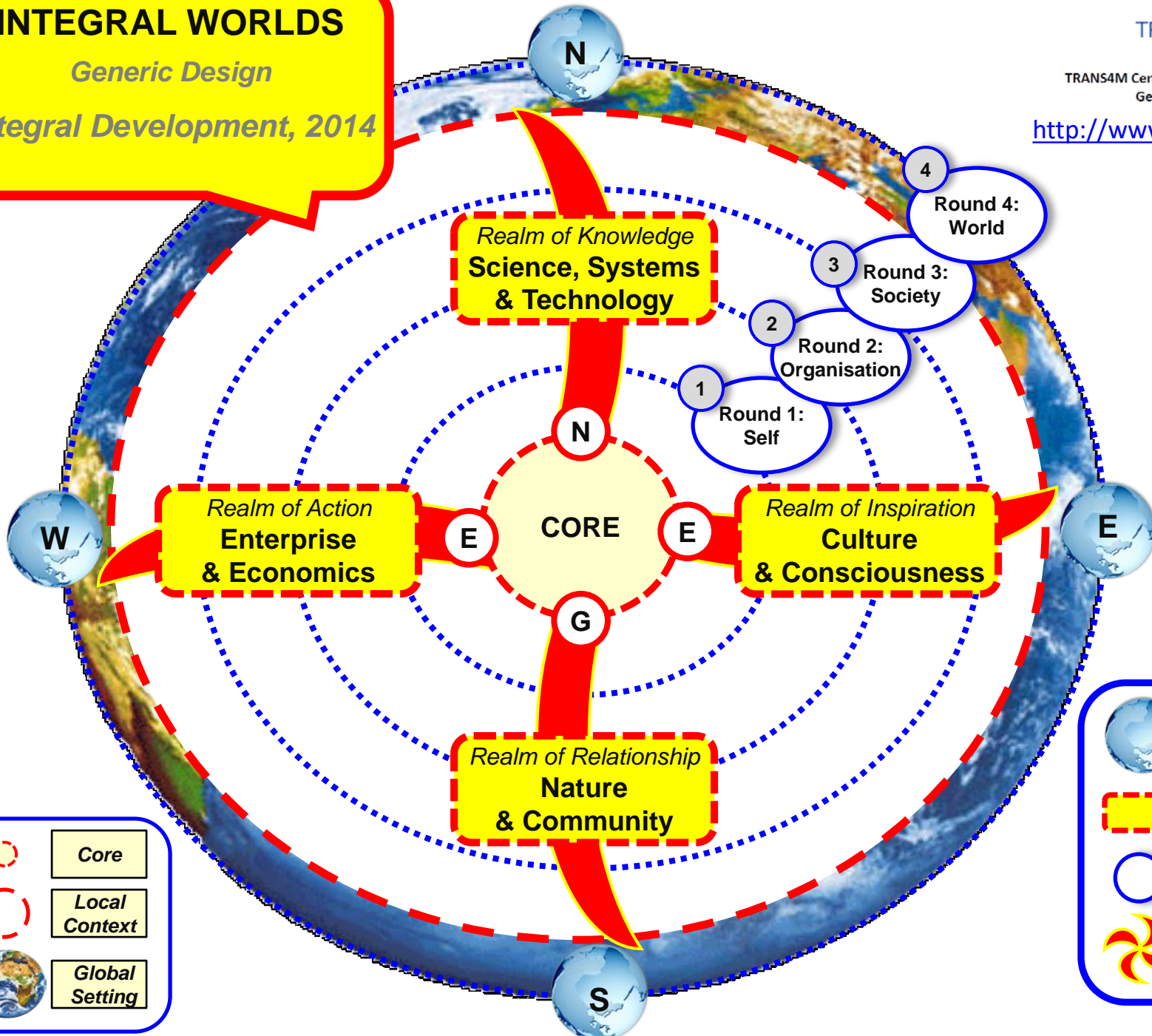
Generic Design

Integral Development, 2014

TRANS4M Center for Integral Development
Geneva, Switzerland

<http://www.trans-4-m.com/>

'4Rs'

Realities

Realms

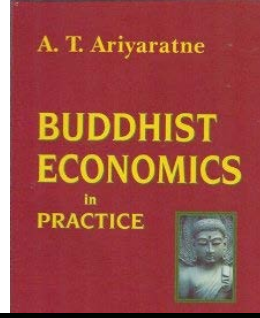
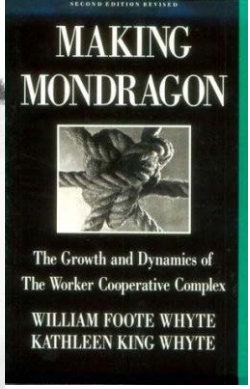
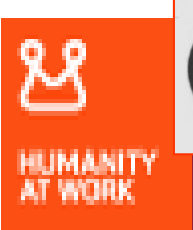
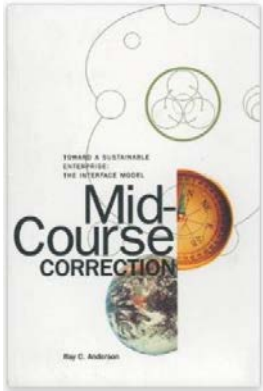

Rounds

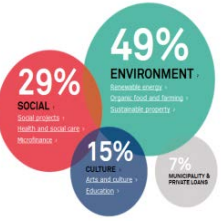

Rhythms

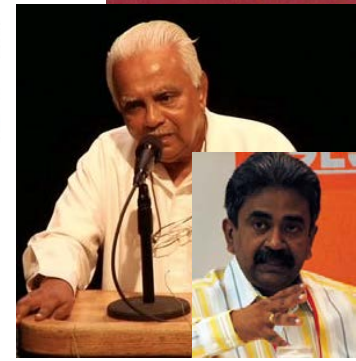
	Core
	Local Context
	Global Setting

100% OF TRIODOS BANK LOANS AND INVESTMENTS BENEFIT SUSTAINABLE PROJECTS.

**GLOBALLY
RECOGNISED
PRACTICE
CASES OF
INTEGRAL
ECONOMY**

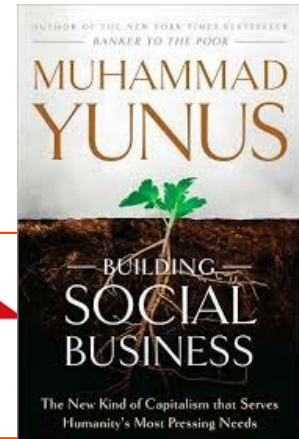
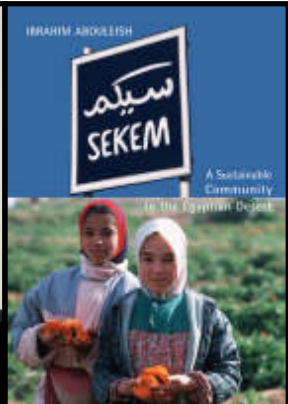
Canon

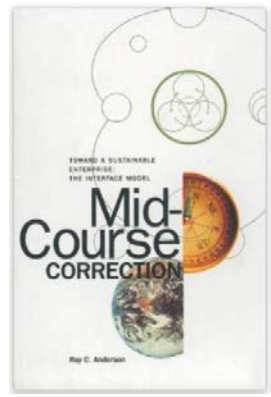
Kyosei – Corporate Philosophy of CANON

Triodos Bank

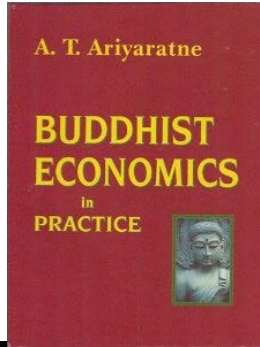
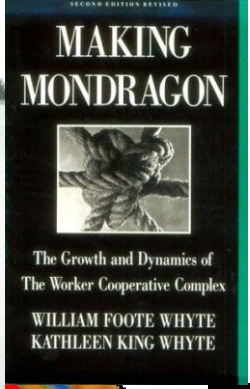
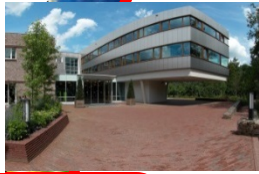
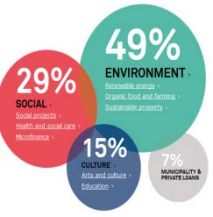

Ibrahim Abouleish

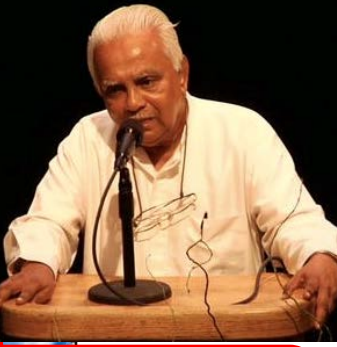
100% OF TRIODOS BANK LOANS AND INVESTMENTS BENEFIT SUSTAINABLE PROJECTS.

Interface

SOCIALNO
na znanju temelječe
GOSPODARSTVO

Znanost, Sistemi
& Tehnologija

ŽIVLJENJSKO
na življenju temelječe
GOSPODARSTVO

Finance & Podjetnost

Moralno
Vera & Humanost
jedro

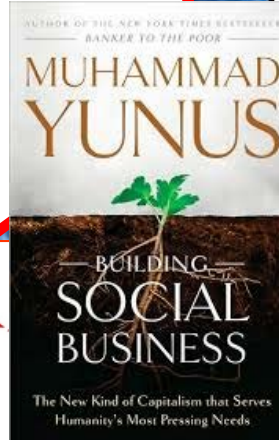
Kultura & Duhovnost

RAZVOJNO
na kulturi temelječe
GOSPODARSTVO

Narava & Skupnost

SAMOZADOSTNO
na skupnosti temelječe
GOSPODARSTVO

»Nič ni tako praktično kot dobra teorija.«

Kurt Lewin

Prof. Ronnie Lessem

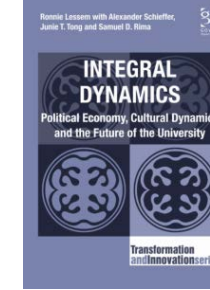
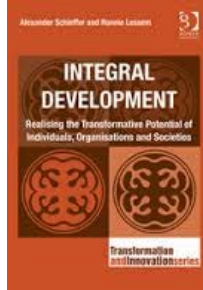
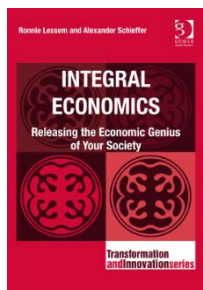
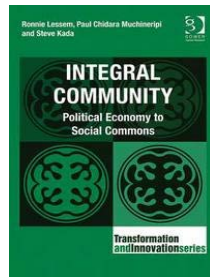
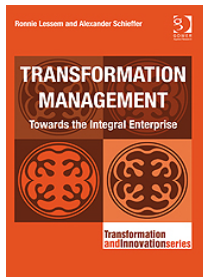
Prof. Alexander Schieffer

Center za integralni razvoj Trans4m

<http://www.trans-4-m.com/>

Do 2014 :

Originalni slovenski prispevek v kontekstu EU:

Junij 2016 :

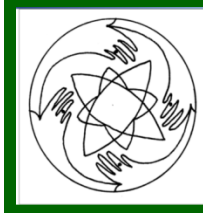

V slovenščini, 2018:
Integralna serija: S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

<http://integralna-zelena-slovenija.si/integralna-serija/>

100 nadaljevanj

In še veliko po letu 2014 ...

Integralno zeleno gospodarstvo Slovenije

Integral Green Slovenian Economy

Socialno na znanju temelječe gospodarstvo
 Social Knowledge-based Economy
SOCIALNA PODJETJA & ZADRUGE & EKONOMSKA DEMOKRACIJA
 DOMEL / M-SORA / TEKSTILNICA

Znanost & Tehnologija
 Science & Technology

Pametna integracija
 "Smart Integration"

Življenjsko (zeleno) gospodarstvo / Living Life-based Economy

PIPISTREL / INŠTITUT METRON

Finance & Podjetja
 Finance & Enterprise

„INTEGRAL CARE-ING“
VZGOJA & IZOBRAŽEVANJE & RAZISKAVE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ
 (VRTEC SLOVENSKA BISTRICA / BIOTEHNIČNI CENTER NAKLO)

 IZS
DRŽAVLJANSKA POBUDA

MORALNO JEDRO
TRAJNOSTNOST & DRUŽBENA ODGOVORNOST

Kultura & Ozaveščenost
 Culture & Consciousness

Iz kulture izhajajoče razvojno gospodarstvo / Developmental Culture-based Economy
SOLČAVSKO / SRCE SLOVENIJE / GEOMANTIJA / INTEGRIRANI RAZVOJ

Narava & Skupnost
 Nature & Community

V skupnost vpeta SAMOZADOSTNOST
 Community-based Self-Sufficiency
OBČINA ŠENTRUPERT / POLJČANE (VOJNIK)
EKOCI / DOBRINA / INTERCER / URBANE BRAZDE & CAAP

INTEGRAL GREEN SLOVENIA

Towards a Social Knowledge and Value Based Society and Economy at the Heart of Europe

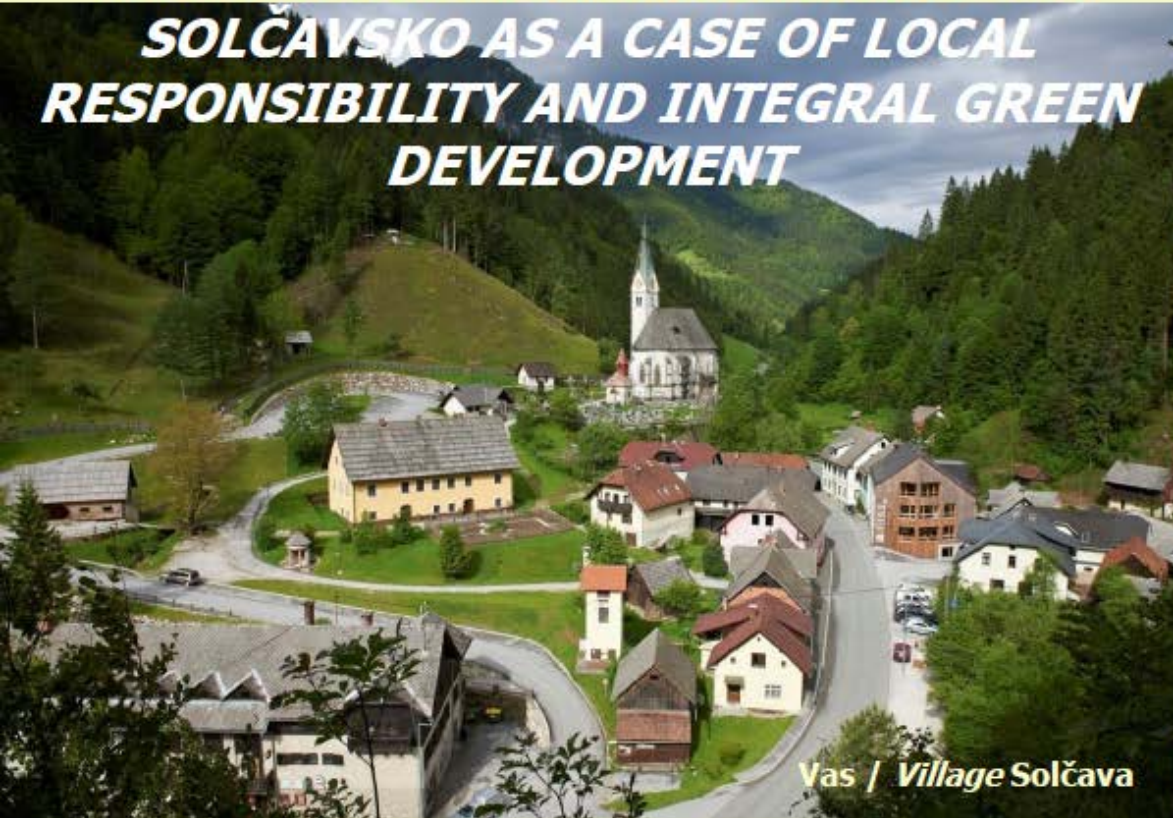

ISSUE 4

SOLČAVSKO KOT PRIMER LOKALNE ODGOVORNOSTI IN INTEGRALNEGA ZELENEGA RAZVOJA

SOLČAVSKO AS A CASE OF LOCAL RESPONSIBILITY AND INTEGRAL GREEN DEVELOPMENT

Vas / Village Solčava

10th IRDO International conference
SOCIAL RESPONSIBILITY AND CURRENT CHALLENGES 2015
18th March 2015

Marko Slapnik

Center Rinka – zavod za turizem in trajnostni razvoj
Solčavskega/ Institute for tourism and sustainable
development of Solčavsko/ 041 467 122,
marko.slapnik@solcavsko.info

Krajinski / Landscape park Robanov kot

Krajinski / Landscape park Logarska dolina

Matkov kot - Podolševa
Solčavska panoramska cesta
Solčava panoramic road

Trajnostni razvoj Solčavskega – integralni model

Razvoj temelji na znanju, izkušnjah in tradiciji.
(Ne)formalno izobraževanje. Študijski krožki. Izobraženi mladi.
Sodelovanje s strokovnjaki, znanstveniki in organizacijami.
Sistematičen pristop k trajnostnemu razvoju.
Kognitivni pristop – pot malih korakov. Zmerna zadržanost do novotarij.

Dobaviteljske /
proizvodne verige
(les, volna, hrana...)
Podjetništvo v
turizmu, gozdarstvu,
kmetijstvu
Zelena
delovna
mesta
Spodbude
investicijam in
sodelovanju,
sofinanciranje
Center Rinka in
Logarska dolina d.o.o.
Evropski in državni
razpisi
Lokalni viri

5 - Kraljestvo akcije
PODJETNIŠTVO IN
EKONOMIJA

4 - Kraljestvo znanja
ZNANOST, TEHNOLO-
GIJA, INOVACIJE

1 – Intrinzična motivacija
MORALNO JEDRO:

Spoštovanje NARAVE in
DEDIŠČINE PREDNIKOV.

*„Narava ni tu zato,
da bi jo spreminjali, ampak
da ona spremni nas.“*

Interes in motivacija
domačinov za dobro
SKUPNOSTI in za njen razvoj.

2 - Kraljestvo odnosov
NARAVA IN SKUPNOST

Naravna & kulturna
dediščina
Zdržen življenjski
slog
Spoštovanje
identitete in
vrednot

3 - Kraljestvo idej
KULTURA IN
OZAVEŠČENOST

Solčavsko -
točka srečevanja,
kulturne aktivnosti,
inkubator idej in
projektov
Čezmejne povezave
in sodelovanje

SOLČAVSKO = NARAVA + SKUPNOST
Naravni viri. Tradicija. Prenos znanj.
Kmetijstvo. Gozdarstvo. Obrt. Zaščita narave in
dediščine. Sprejemanje različnosti.

Model pripravila:
dr. Darja Piciga &
Marko Slapnik

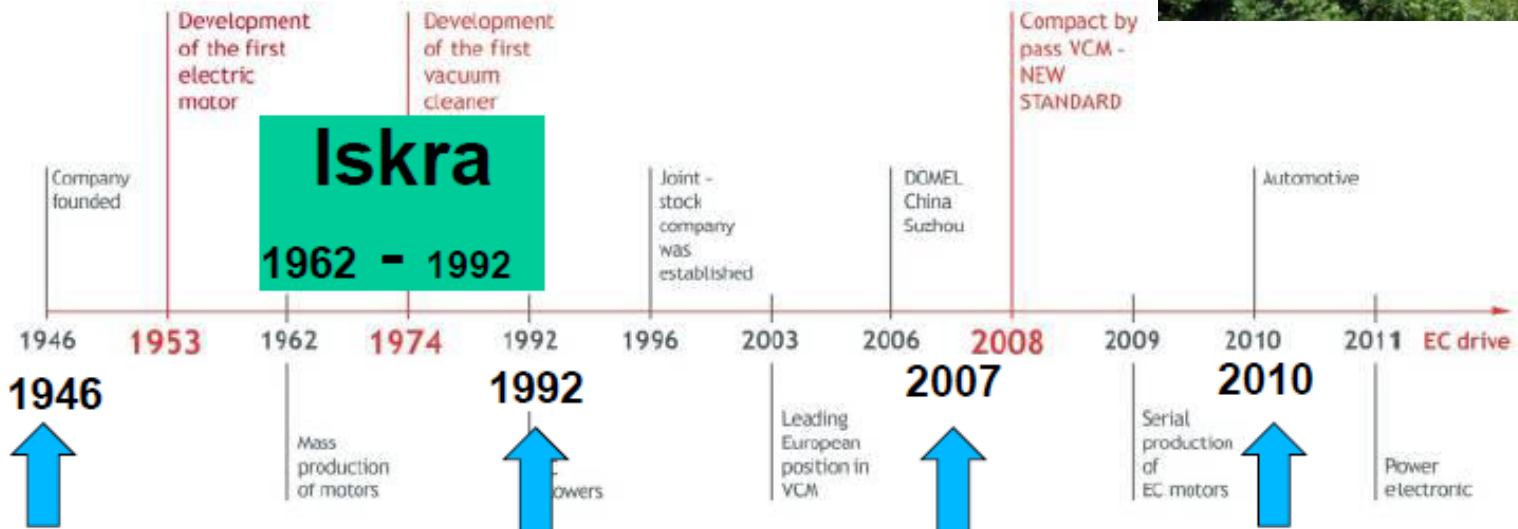
Trajnostne inovativne rešitve

**Družbeno odgovorno
podjetje z zelenim
konceptom in
lastništvom zaposlenih**

LASTNIŠTVO OWNERSHIP

**Zadruga
Cooperative**

**Lastninjenje
Privatisation**

**52% delež
52% Ownership**

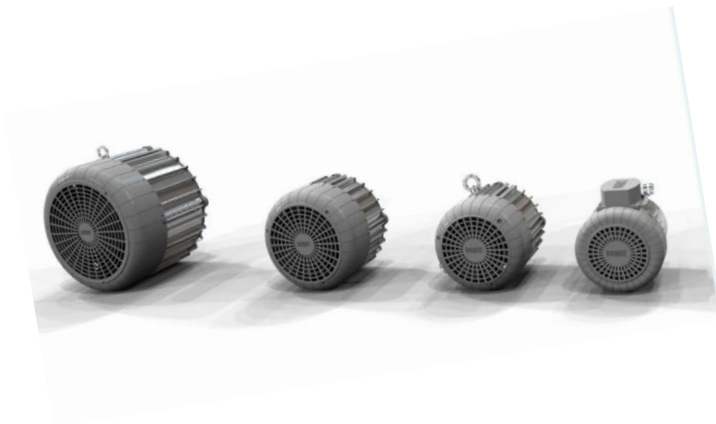
**100% 665 lastnikov
100% 665 Owners**

VARUJEMO OKOLJE ENVIRONMENT CARE

manj materiala
Less material

Prihranki/leto - 270 t
Savings/year

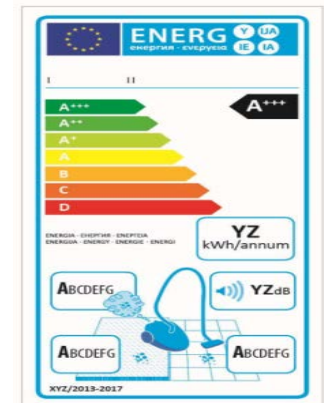

višji izkoristek
Higher efficiency

100 GWh

nižji hrup
Lower noise

kot model
**INTEGRALNE ZELENE
EKONOMIJE**

Razvoj novega tehnološkega znanja
Izobraževanje v povezavi z institucijami znanja
RR → vrhunski inovativni produkti
Spodbujanje inovativnosti vseh zaposlenih
Solastništvo in soupravljanje zaposlenih

1	1	1	2	2	2
9	9	9	0	0	0
5	7	8	0	1	1
8	4	5	0	0	4

Mednarodno
prodorno
visokotehnološko
podjetje

Večja
snovna in
energetska
učinkovitost
izdelkov

**Finance &
Podjetja**

**Znanost &
Tehnologija**

**VREDNOTE
DRUŽBENO ODGOVORNEGA
IN INOVATIVNEGA PODJETNIŠTVA:**

Ustvarjalnost in Ambicioznost
Odgovornost in Gospodarnost
Spoštovanje in Sodelovanje
Skrb za stranke in zaposlene
Pripadnost

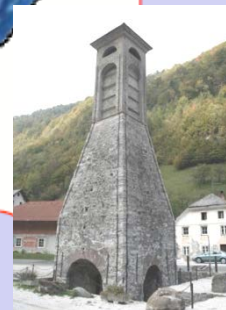
**Kultura &
Duhovnost**

Zavedanje kulturne
dediščine, ki nas je
sooblikovala (kot
sta dediščini
fužinarstva in
zadružništva)

Zavest o nujnosti
napredovanja in
razvoja

**Narava &
Skupnost**

Močna povezanost s skupnostjo
Skrb tudi za najšibkejše člane te skupnosti
Spoštovanje do naravne dediščine

**Pripravili:
Integralni tim
Domela
Dr. Darja Piciga**

Integralni model
Vrtca „Otona
Župančiča“
Slovenska Bistrica

SPOZNAVATI

Didaktične igre, knjige, publikacije,
e-zbornica. Vsakega posameznika spodbujamo k
napredku - osebnostnemu in strokovnemu.

ZNANOST IN
TEHNOLOGIJA

MORALNO JEDRO

Vrtec kot središče.

Preko otrok povezuje starše
in lokalno skupnost.

Krepí znanje, vednost,
družbeno odgovoren odnos
do narave, dediščine in
vrednot.

FINANCE IN
EKONOMIJA

NARAVA IN
SKUPNOST

OBSTAJATI

Zgodnje izkušnje »živeti z naravo« → način življenja.
Lastne izkušnje: kako poskrbeti zase, kdo lahko pomaga.
Vseživljenjsko učenje, štafeta semen – vpliv na skupnost in
sodelovanje, samooskrba – vrtovi na igriščih vrtcev.

DELOVATI

Aktivno delovanje v
skupnosti.

Dodatna sredstva za
dejavnosti :

Evropski socialni
sklad, Evropski
kmetijski sklad (PRP –
LAS), Programi VŽU,
SKK, ...; v sodelovanju
s starši – bazar,
donacije, sponzorstva.
Vrtec v naravi in
narava v vrtcu.

POSTAJATI

Senzibilizacija, biti
prisoten: hkrati se
ohranja in oživlja
preteklost
(dediščina,
izročilo) in
piše svetla
in povezovalna
prihodnost.
Namigi za
preživljanje
prostega časa.

ŠTUDIJSKI KROŽKI

kot uspešna oblika neformalnega izobraževanja odraslih
(Andragoški center, dr. Nevenka Bogataj)

Foto: Janez Tarman, LIFE DINALP BEAR

Kakšen odtis puščamo v prostoru?

Mentorica študijskega krožka: Natalija Plavšič, Piran, predstaviramo in obrabimo ter Med dvema stoloma, foto: Ubald Tmkoczy

Popraviti, kar se da, vzdrževati (čim dlje), porabiti do konca.

Članice so - v sodelovanju s Tolminskim muzejem - naredile kroje, poiskale staro blago ali pa ga stkale, obarvale z naravnimi barvili ter sešile oblačila in pripravile predstavitev.

Več faz učenja z delom se je prelilo v nastope na regionalnih (npr. Puntarski dnevi v Tolminu) in nacionalnih prireditvah.

ŠTUDIJSKI KROŽKI- VEZI MED NAMI

Narava je dar, ki nam omogoča življenje. Zakladi Slovenije so tudi njeni ljudje, ki (posodobljeno) tradicijo živijo v novih oblikah. Dediščina je torej živa. Njena pestrost prispeva k naši trajnosti in uči sobivanja, tudi z naravo.

Izsek iz zaključnega panoja razstave o študijskih krožkih

Integralna zelena Slovenija: [93. nadaljevanje 1. 8. 2018](#)

SPREMENIMO SVET: AGENDA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ DO LETA 2030

17 ciljev trajnostnega razvoja
169 podciljev

PAMETNA INTEGRACIJA EU POLITIK ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

**ZELENO GOSPODARSTVO:
NIZKOOGLJIČNO IN
UČINKOVITO Z VIRI**

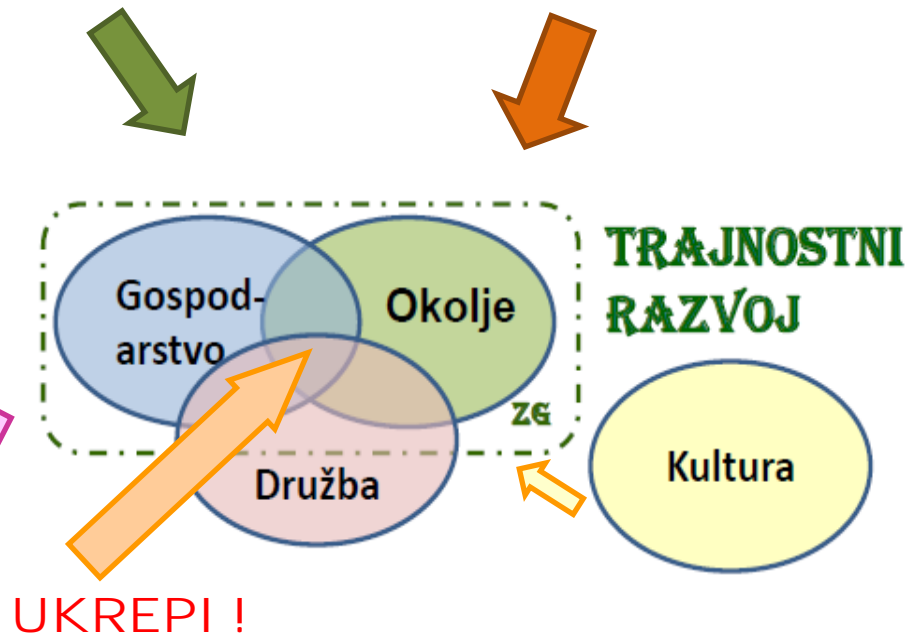
**SOCIALNA EKONOMIJA: ZADRUGE,
SOCIALNA PODJETJA, EKONOMSKA
DEMOKRACIJA, ...**

Trajnostni razvoj podeželja
(PRP – LEADER – LAS)

Trajnostni razvoj mest

**Družbena
odgovornost**

UKREPI!

Pametna integracija : ključne teze

- Številne obstoječe politike in usmeritve, ukrepi in instrumenti
 - na različnih področjih politik
 - že podpirajo cilje trajnostnega razvoja in integralni zeleni razvoj:
Kot so: zeleno (nizkoogljično in krožno) gospodarstvo, socialno gospodarstvo in družbeno odgovorno podjetništvo, etično bančništvo ter trajnostni razvoj mest in podeželja z eko-prehransko in energetske samozadostnostjo, ...
- ✓ **TOREJ: politike EU za trajnostni razvoj**
→ **pametna integracija (sinergije in med-sektorski pristop).**

“Pametna integracija” EU politik za trajnostni razvoj v praksi že poteka, v različnih oblikah:

II.

Uporaba finančnih in programskih mehanizmov

– vplivi kompleksne strukture programov, ki podpirajo tudi trajnostne projekte in operacije: ESS, ESRR, KS, PRP (Leader, LAS-i), LIFE, IEE, RR&I (Obzorje 2020), čezmejni, makroregije ...

II.

Upoštevanje usmeritev EU, kot so tiste za prehod v zeleno gospodarstvo,

- Še zlasti: **na inovativen način**. Primer Domela in direktiv za eko dizajn in energijsko nalepko vakumskih sesalnikov: ne le preživetje, ampak do svetovno vodilnih v tržnih nišah

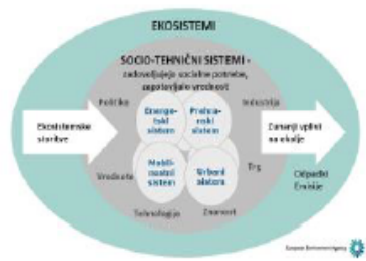
III.

Neštete **možnosti za mreženje in sodelovanje** znotraj EU in s tretjimi državami: npr. projekt CLEAN in drugi ... na vseh področjih !

IV.

Še kaj?

Nekateri pomembni potenciali za Integralno zeleno Slovenijo na sistemski ravni

SLOVENIJA
na
INTEGRALNI
ZELENI POTI:
POTENCIALI

Socialno na znanju temelječe gospodarstvo
Znanje, raziskave in razvoj, tehnologija.
Zadruga, socialna podjetja, ekonomska demokracija,
notranji odkup. ...

Znanost, Sistemi & Tehnologija
Science, Systems & Technology

Življenjsko (zeleno) gospodarstvo
DOP.
Okoljski cilji kot gospodarska priložnost.
Eko- inovacije (npr. T energetske krogi)
Odpadek kot vir.
Zeleno prestrukturiranje. ...

Ekonomija, Finance & Podjetja
Economy, Finance & Enterprise

MORALNO JEDRO :
TRAJNOSTNOST & DRUŽBENA ODGOVORNOST

Kultura & Ozaveščenost
Culture & Consciousness

Na kulturi temelječe razvojno gospodarstvo
Kultura kot ena od štirih dimenzij TR.
Eko-dizajn.
Kulturna dediščina.
Trajnostni turizem.
Sodelovanje z drugimi (regijami, kulturami...)
Geomantija. ...

Narava & Skupnost
Nature & Community

Na skupnosti temelječa samozadostnost
Bogastvo in lepote narave: npr. Natura 2000, parki, gore, vode, gozdovi ...
Ekološko kmetijstvo, permakultura, biodinamika.
Bioenergija. Lokalna hrana, energija in skupnost.
Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri. ...

Možna vizija Integralne zelene Slovenije do l. 2030 oz. 2050

SLOVENIJA
na
INTEGRALNI
ZELENI POTI:
VIZIJA 2030/50

Socialno na znanju temelječe gospodarstvo
VELIKA VEČINA DELOVNIH MEST: TRAJNA, ZELENA in DOSTOJNA. SISTEMSKÉ INOVACIJE ZA TRAJNOSTNE PREHODE. SLOVENIJA KOT GLOBALNI PROSTOR RAZISKAV, RAZVOJA in INOVACIJ ter UČENJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ.

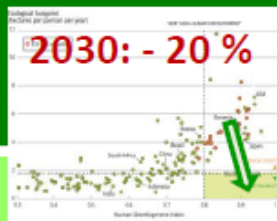
Znanost & Tehnologija

Živiljenjsko
(zeleno)
gospodarstvo

Ekonomija,
Finance &
Podjetja

BLAGINJA (DOBRO ŽIVETI) ZA VSE in OHRANJENO ZDRAVO NARAVNO OKOLJE

Kultura &
Ozaveščenost

Na kulturi temelječe
razvojno
gospodarstvo

VODILNI PARTNER
V EU in GLOBALNIH
PROGRAMIH ZA TR.
SVETOVNO
PRIZNAN MODEL
INTEGRALNEGA
ZELENEGA RAZVOJA.
VODILNA ZELENA
DESTINACIJA.

MED TREMI
VODILNIMI
DRŽAVAMI V EU

Narava & Skupnost

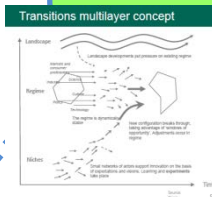
Na skupnosti temelječa samozadostnost
AMBICIOZNI CILJI ZA OHRANJANJE NARAVE (BIODIVERZITETA, ...), PREHRANSKO SAMOZADOSTNOST & EKOLOŠKO PREHRANO, ZNIŽANJE STROŠKOV ENERGIJE IN EMISIJ TGP, ZA OVE. VEČINA OBČIN Z LASTNIMI INTEGRALNIMI ZELENIMI MODELI.

*Najlepša
hvala za
pozornost!*

**SAVINJSKA
REGIJA**
na poti do
**INTEGRALNE
ZELENE REGIJE:
POTENCIALI**

Socialno na znanju temelječe gospodarstvo
Znanje, raziskave in razvoj, tehnologija. Zadruga, socialna podjetja, ekonomska demokracija, notranji odkup. **MLEKARNA CELEIA / IAMB / MIC VELENJE / CPU / ZELENA SLOVENIJA / VŠVO VELENJE ...**

Policy mixes for systemic change / Kombinacije politik za sistemske spremembe

Znanost, Sistemi & Tehnologija
Science, Systems & Technology

Življenjsko (zeleno) gospodarstvo
DOP. Okoljski cilji kot gospod. priložnost. Ekoinovacije: T energetski krog, bioizolacije, Vodik ... Odpadek kot vir. Zeleno prestrukturiranje ... OVE, URE, energ.manag. VIRI: JZP, EU, nacionalni, EU, lokalni, ... Podnebni sklad, Sklad za inovacije, BANKA TRIODOS? PLASTIKA SKAZA / BIOM-ASA LUČE / DOM. GRČIN...

Ekonomija, Finance & Podjetja
Economy, Finance & Enterprise

Pametna integracija
"Smart Integration"

MORALNO JEDRO :
TRAJNOSTNOST
(Deklaracija za TR!) &
DRUŽBENA ODGOVORNOST

Narava & Skupnost
Nature & Community

Kultura & Ozaveščenost
Culture & Consciousness

Na kulturi temelječe razvojno gospodarstvo
Kultura kot ena od štirih dimenzij TR. Eko-dizajn. Kulturna dediščina. Trajnostni turizem. Sodelovanje z drugimi (regijami, kulturami...). **ZELENE DESTINACIJE (9) IN NASTANITVE (7) / SOLČAVSKO / KOZJANSKI PARK / Geomantija KRRES / DRAVINJSKA DOL...**

Na skupnosti temelječa samozadostnost
Bogastvo in lepote narave: npr. Natura 2000, parki, gore, vode (tudi termalne), gozdovi ... Zeleno-eko in obnovljivo, permakultura, biodinamika. Bioenergija. Eko kmetije. Lokalna hrana, energija in skupnost. Skupnostno upravljanje z življenjskimi viri. DOLB... **OBČINA VOJNIK / EKOCI / KSENA / ZADRUGA KONOPKO / RIBNIK VRBJE ...**

Osnutek pripravila:
dr. Darja Piciga

SAVINJSKA REGIJA

na poti do

INTEGRALNE

ZELENE REGIJE:

VIZIJA 2030/50

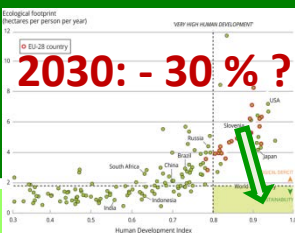
Socialno na znanju temelječe gospodarstvo
VELIKA VEČINA DM: TRAJNA, ZELENA in DOSTOJNA.
SYSTEMSKE INOVACIJE ZA TRAJNOSTNE PREHODE.
SAVINJSKA REGIJA KOT GLOBALNI PROSTOR RRI
TER UČENJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ.

Znanost & Tehnologija

RaSu
Razvojna agencija Savinjske regije d.o.o.

Pametna
integracija

**BLAGINJA (DOBRO
ŽIVETI) ZA VSE in
OHRANJENO ZDRAVO
NARAVNO OKOLJE**

Narava & Skupnost

Na kulturi temelječe
razvojno
gospodarstvo

VODILNI PARTNER
V MEDREGIJSKIH
IN MEDKULTURNIH
PROGRAMIH ZA TR.
EVROPSKO PRIZNAN
MODEL INT. ZEL.
RAZVOJA. VEČINA
DESTINACIJ in
NASTANITVE V ZELENIM
SHEMI ST.

Kultura &
Ozaveščenost /
Duhovnost

Na skupnosti temelječa samozadostnost

AMBICIOZNI CILJI ZA OHRANJANJE NARAVE (BIODIVERZITETA, ...),
PREHRANSKO SAMOZADOSTNOST & EKOLOŠKO PREHRANO,
ZNIŽANJE STROŠKOV ENERGIJE IN EMISIJ TGP, ZA OVE.
VEČINA OBČIN Z LASTNIMI INTEGRALNIMI ZELENIMI MODELI.

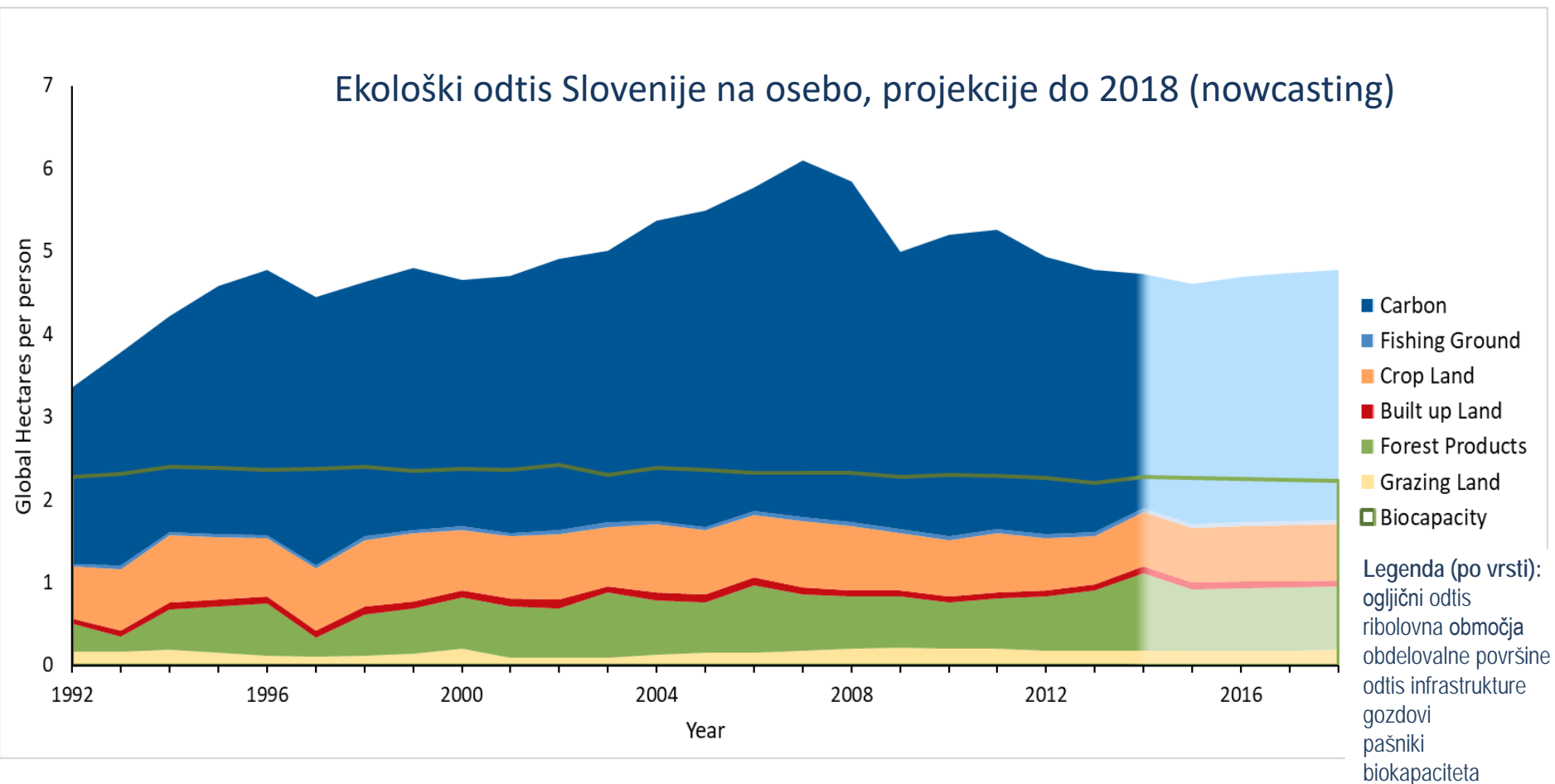
Življenjsko
(zeleno)
gospodarstvo

Ekonomija,
Finance &
Podjetja

MED VODILNIMI
REGIJAMI V EU.

Osnutek pripravila:
dr. Darja Piciga

Graf: Slovenski ekološki odtis porabe glede na tip rodovitne površine od 1992 do 2018.

Opomba: za 2015-2018 so izračunane projekcije.

Vir: Technical Report: The Ecological Footprint of Slovenia. GFN, Avgust 2018.